

บทที่ 3

ความสำคัญของการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป

3.1 ขนาดเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป

EU ประกอบด้วย 28 ประเทศสมาชิก⁷ ได้แก่ ออสเตรีย เบลเยียม บัลแกเรีย โครเอเชีย ไซปรัส สาธารณรัฐเช็ก เดนมาร์ก เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ฮังการี ไอร์แลนด์ อิตาลี ลัตเวีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มอลตา เนเธอร์แลนด์ โปแลนด์ โปรตุเกส โรมาเนีย สโลวาเกีย สโลวีเนีย สเปน สวีเดน และสหราชอาณาจักร โดย EU มีโครงสร้างเศรษฐกิจ เมื่อเทียบกับประเทศและกลุ่มเศรษฐกิจอื่น รวมถึงประเทศไทย และประเทศในภูมิภาค ASEAN ดังนี้

จำนวนประชากร

จากตารางที่ 4 EU เป็นกลุ่มประเทศที่มีจำนวนประชากรรวมทั้งหมด 513 ล้านคน จากประชากรโลกทั้งหมด 7,594 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 6.76 ของประชากรโลก อยู่ในลำดับที่ 4 ของโลก เป็นรองเพียงจีน อินเดีย และกลุ่มประเทศอาเซียน ส่วนประเทศไทยมีประชากร 69 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 0.91 ของประชากรโลก

ตารางที่ 4 จำนวนประชากร ปี 2561

ประเทศ/กลุ่มประเทศ	จำนวนประชากร (ล้านคน)	สัดส่วนต่อโลก (ร้อยละ)
โลก	7,594	100.00
จีน	1,392	18.33
อินเดีย	1,352	17.80
อาเซียน	653	8.60
สหภาพยุโรป	513	6.76
สหรัฐอเมริกา	327	4.31
ญี่ปุ่น	209	2.75
รัสเซีย	144	1.90
บราซิล	126	1.66
เกาหลีใต้	51	0.67

ที่มา: ข้อมูลจำนวนประชากร ปี 2561 จาก THE WORLD BANK

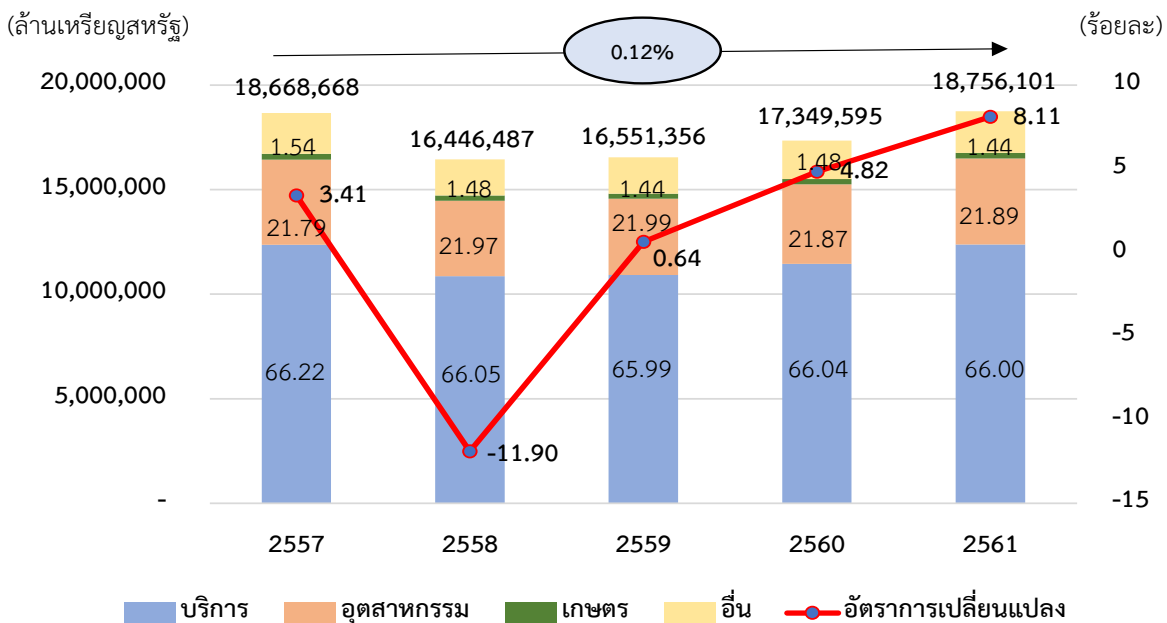
⁷ เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2560 สหราชอาณาจักรได้ยื่นหนังสือแจ้งความจำนงในการออกจากการเป็นสมาชิก EU อย่างเป็นทางการ ตามผลการลงประชามติในสหราชอาณาจักรเมื่อ 23 มิถุนายน 2559 และสหราชอาณาจักรได้ออกจากการเป็นสมาชิก EU เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2563 โดยจะมีช่วงเปลี่ยนผ่านจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2563 ทำให้ปัจจุบัน EU มีสมาชิกเหลืออยู่ 27 ประเทศ

ผลผลิตมวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Product: GDP)

จากภาพที่ 4 และตารางที่ 5 EU มีมูลค่า GDP ในปี 2561 เท่ากับ 18.75 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ส่วนประกอบของ GDP ของ EU นั้นมาจากภาคเกษตรร้อยละ 1.44 ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 21.89 และภาคบริการร้อยละ 66.00 โดยประเทศ 3 อันดับแรกที่มี GDP สูงสุด คือ เยอรมนี (3.99 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ) สหราชอาณาจักร (2.82 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ) และฝรั่งเศส (2.77 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ)

5 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2557 - 2561 GDP ของ EU มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยค่อนข้างต่ำอยู่ที่ร้อยละ 0.12 ต่อปี เมื่อเทียบกับประเทศใหญ่ๆ อย่างสหรัฐอเมริกา จีน และญี่ปุ่น รวมถึงอาเซียน ซึ่งมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี ในปี 2558 GDP ของสหภาพยุโรปเคยลดลงมากถึงร้อยละ 11.90 เนื่องจากผลพวงของวิกฤตเศรษฐกิจในยุโรปตั้งแต่ปี 2553 ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของ EU ยังไม่มีเสถียรภาพ แต่ก็กลับมาฟื้นตัวเติบโตอย่างต่อเนื่องตั้งแต่นั้นมาจนปีล่าสุด (ปี 2561) มีอัตราการเติบโตของ GDP สูงถึงร้อยละ 8.11 อย่างไรก็ตามยังมีบางประเทศในสหภาพยุโรปที่อัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยนั้นลดลง ได้แก่ สหราชอาณาจักร (ร้อยละ -1.77) ฝรั่งเศส (ร้อยละ -0.66) อิตาลี (ร้อยละ -0.92) สวีเดน (ร้อยละ -1.03) เดนมาร์ก (ร้อยละ -0.07) และกรีซ (ร้อยละ -2.07)

ภาพที่ 4 ผลผลิตมวลรวมประชาชาติของสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2557 - 2561

ที่มา: ข้อมูล GDP จาก THE WORLD BANK

หมายเหตุ: GDP วัดจาก Purchaser prices โดย อื่นๆ ในที่นี้ คือ มูลค่าภาษีทางอ้อมสุทธิ และ FISIM (Financial Intermediation Services Indirectly Measured) หมายถึง ผลผลิตของสถาบันการเงินที่วัดโดยทางอ้อมสำหรับกิจกรรมการผลิตที่ทำธุรกรรมการรับฝากเงิน การปล่อยสินเชื่อ การให้คำปรึกษาและบริการแก่สถาบันต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจ

ถึงแม้จะมีประชากรเป็นลำดับ 4 ของโลก แต่ EU มีขนาดของ GDP เป็นลำดับที่ 2 ของโลก (เป็นรองเพียงแค่สหรัฐอเมริกาเท่านั้น) คิดเป็นส่วนแบ่ง GDP อยู่ที่ร้อยละ 21.86 ของ GDP โลก ซึ่งสามารถสะท้อนถึงกำลังซื้อที่สูง จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า EU มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวที่สูง โดยมีรายได้ต่อหัวเท่ากับ 36,546 เหรียญสหรัฐ

มากกว่าค่าเฉลี่ยของโลกที่อยู่ที่ 11,298 เหรียญสหรัฐ เป็นรองเพียงแค่ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งประเทศในสหภาพยุโรปที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงสุด 3 อันดับ คือ ลักเซมเบิร์ก (114,341 เหรียญสหรัฐ) ไอร์แลนด์ (78,806 เหรียญสหรัฐ) และเดนมาร์ก (60,726 เหรียญสหรัฐ)

เมื่อเทียบกับประเทศไทย ปัจจุบันมีขนาดของ GDP 5 แสนล้านเหรียญสหรัฐ เป็นอันดับ 2 ในอาเซียนรองจากอินโดนีเซีย มีอัตราเติบโตเฉลี่ย 5 ปีย้อนหลังอยู่ที่ร้อยละ 5.52 ต่อปี และมีส่วนประกอบของ GDP ของ EU นั้นมาจากภาคเกษตรร้อยละ 8.12 ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 34.97 และภาคบริการร้อยละ 56.91 โดยภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่วนภาคบริการนั้นขยายตัวตลอด 5 ปีที่ผ่านมา

สำหรับรายได้ต่อหัวของไทย ในปี 2561 มีรายได้ต่อหัวเท่ากับ 7,274 เหรียญสหรัฐ เป็นอันดับ 4 ในอาเซียนรองจากสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย ซึ่งรายได้ต่อหัวของไทยมีความแตกต่างกับ 3 อันดับแรกของอาเซียนเป็นอย่างมาก และยังมีค่าต่ำกว่าเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของโลก

ตารางที่ 5 ผลผลิตมวลรวมประชาชาติ ปี 2561

ประเทศ/ กลุ่มประเทศ	มูลค่า GDP (ล้านเหรียญ สหรัฐ)	สัดส่วน (ร้อย ละ)	อัตรา เปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)	ประเทศ/ กลุ่มประเทศ	มูลค่า GDP (ล้านเหรียญ สหรัฐ)	สัดส่วน (ร้อย ละ)	อัตรา เปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)
โลก	85,802,373	100.00	1.99	สหภาพยุโรป	18,756,101	100.00	0.12
สหรัฐอเมริกา	20,494,100	23.89	6.85	เยอรมนี	3,996,759	21.31	0.62
สหภาพยุโรป	18,756,101	21.86	0.12	สหราชอาณาจักร	2,825,208	15.06	-1.77
จีน	13,608,152	15.86	7.53	ฝรั่งเศส	2,777,535	14.81	-0.66
ญี่ปุ่น	4,970,916	5.79	4.00	อิตาลี	2,073,902	11.06	-0.92
อาเซียน	2,969,014	3.46	4.04	สเปน	1,426,189	7.60	0.88
อินเดีย	2,726,323	3.18	0.62	เนเธอร์แลนด์	913,658	4.87	0.63
บราซิล	1,868,626	2.18	-6.60	โปแลนด์	585,783	3.12	1.80
รัสเซีย	1,657,554	1.93	-5.29	สวีเดน	551,032	2.94	-1.03
เกาหลีใต้	1,619,424	1.89	3.50	เบลเยียม	531,767	2.84	0.05
				ออสเตรีย	455,737	2.43	0.77
อาเซียน	2,969,014	100.00	4.04	ไอร์แลนด์	382,487	2.04	10.29
อินโดนีเซีย	1,042,173	35.10	4.00	เดนมาร์ก	352,058	1.88	-0.07
ไทย	504,993	17.01	5.52	ฟินแลนด์	273,961	1.46	0.12
สิงคโปร์	364,157	12.27	3.70	สาธารณรัฐเช็ก	245,226	1.31	4.22
มาเลเซีย	354,348	11.93	1.18	โรมาเนีย	239,553	1.28	4.66
ฟิลิปปินส์	330,910	11.15	3.84	โปรตุเกส	237,979	1.27	0.90
เวียดนาม	244,948	8.25	7.10	กรีซ	218,032	1.16	-2.07
พม่า	71,215	2.40	2.13	ฮังการี	155,703	0.83	2.68

ประเทศ/ กลุ่มประเทศ	มูลค่า GDP (ล้านเหรียญ สหรัฐ)	สัดส่วน (ร้อยละ)	อัตรา เปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)	ประเทศ/ กลุ่มประเทศ	มูลค่า GDP (ล้านเหรียญ สหรัฐ)	สัดส่วน (ร้อยละ)	อัตรา เปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)
กัมพูชา	24,572	0.83	10.13	สโลวาเกีย	106,472	0.57	1.34
ลาว	18,131	0.61	8.12	ลักเซมเบิร์ก	69,488	0.37	1.26
บรูไน	13,567	0.46	-5.62	บัลแกเรีย	65,133	0.35	3.47
				โครเอเชีย	60,806	0.32	1.33
				สโลวีเนีย	54,235	0.29	2.11
				ลิทัวเนีย	53,251	0.28	2.36
				ลัตเวีย	34,849	0.19	2.69
				เอสโตเนีย	30,285	0.16	3.28
				ไซปรัส	24,470	0.13	1.16
				มอลตา	14,542	0.08	6.55

ที่มา: ข้อมูล GDP ปี 2561 จาก THE WORLD BANK

หมายเหตุ: อัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี คิดเฉลี่ยย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2557 - 2561

ตารางที่ 6 รายได้เฉลี่ยต่อหัว ปี 2561

ประเทศ/ กลุ่มประเทศ	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (เหรียญสหรัฐ)	ประเทศ/ กลุ่มประเทศ	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (เหรียญสหรัฐ)
โลก	11,298	สหภาพยุโรป	36,546
สหรัฐอเมริกา	62,641	ลักเซมเบิร์ก	114,341
ญี่ปุ่น	39,287	ไอร์แลนด์	78,806
สหภาพยุโรป	36,546	เดนมาร์ก	60,726
เกาหลีใต้	31,363	สวีเดน	54,112
รัสเซีย	11,289	เนเธอร์แลนด์	53,024
จีน	9,771	ออสเตรีย	51,513
บราซิล	8,921	ฟินแลนด์	49,648
อาเซียน	4,086	เยอรมนี	48,196
อินเดีย	2,016	เบลเยียม	46,556
		สหราชอาณาจักร	42,491
อาเซียน	4,086	ฝรั่งเศส	41,464
สิงคโปร์	64,582	อิตาลี	34,318
บรูไน	31,628	สเปน	30,524
มาเลเซีย	11,239	มอลตา	30,075
ไทย	7,274	ไซปรัส	28,159
อินโดนีเซีย	3,894	สโลวีเนีย	26,234
ฟิลิปปินส์	3,103	โปรตุเกส	23,146

ประเทศ/ กลุ่มประเทศ	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (เหรียญสหรัฐ)	ประเทศ/ กลุ่มประเทศ	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (เหรียญสหรัฐ)
ลาว	2,568	สาธารณรัฐเช็ก	23,079
เวียดนาม	2,564	เอสโตเนีย	22,928
กัมพูชา	1,512	กรีซ	20,324
พม่า	1,326	สโลวาเกีย	19,547
		ลิทัวเนีย	19,090
		ลัตเวีย	18,089
		ฮังการี	15,939
		โปแลนด์	15,424
		โครเอเชีย	14,869
		โรมาเนีย	12,301
		บัลแกเรีย	9,273

ที่มา : ข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อหัว ปี 2561 จาก THE WORLD BANK

3.2 ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป

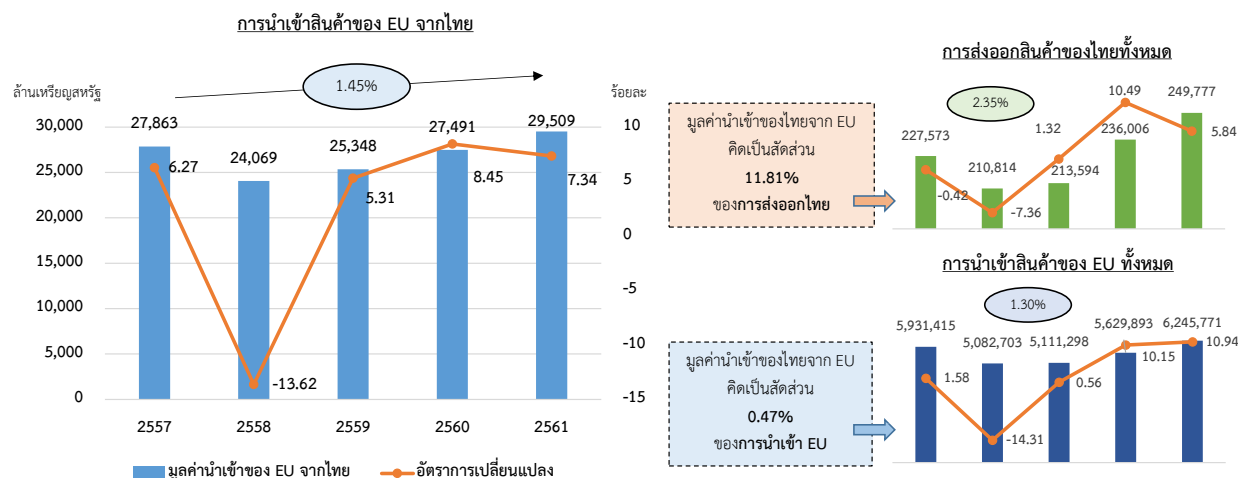
3.2.1 การนำเข้าของสหภาพยุโรป

การนำเข้าสินค้า

จากภาพที่ 5 EU มีมูลค่านำเข้าสินค้าจากไทยในปี 2561 เท่ากับ 29,509 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยในปี 2558 ผลพวงของเศรษฐกิจที่ซบเซาของ EU จากการลดลงของ GDP มีผลต่อมูลค่านำเข้าลดลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งในปีดังกล่าวการส่งออกของไทยไปยัง EU ลดลงไปร้อยละ 13.62 ซึ่งทำให้ส่งออกของไทยโดยภาพรวมลดลงตามไปด้วย ร้อยละ 7.36 เนื่องจาก EU เป็นคู่ค้าสำคัญของไทยที่เป็นตลาดส่งออกอันดับ 3 รองจาก ASEAN จีน คิดเป็นร้อยละ 11.81 ของการส่งออกของไทยทั้งหมด สำหรับอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี การนำเข้าจากไทยของ EU อยู่ที่ร้อยละ 1.45 และการนำเข้าทั้งหมดของ EU อยู่ที่ร้อยละ 1.30 ซึ่งแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย หรือพิจารณาจากสัดส่วนนำเข้าจากไทยของ EU ต่อการนำเข้าทั้งหมดของ EU พบว่า อยู่ที่ร้อยละ 0.47 แทบไม่มีความเปลี่ยนแปลงตลอด 5 ปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปี 2557 - 2561) นั้นแสดงว่า ประเทศไทยยังสามารถคงส่วนแบ่งตลาดได้ แต่ก็สะท้อนถึงศักยภาพของไทยที่ไม่สามารถเพิ่มส่วนแบ่งตลาดมากขึ้นได้เช่นกัน ส่วนหนึ่งมาจากการตัดสิทธิ GSP ได้มีผลทำให้ความสามารถในการแข่งขันของไทยในตลาด EU ลดลง โดยในตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่า มีกลุ่มสินค้าในบางสาขาการผลิตที่มีอัตราภาษีนำเข้าที่สูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าที่มีมูลค่านำเข้าสูง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เนื้อจากสัตว์จำพวกไก่ หมู และเครื่องใน, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ เช่น ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลา ผัก และผลไม้ ผลิตภัณฑ์จากแป้ง,

เคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติก, อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ ซึ่งมูลค่านำเข้าสินค้าไทยของสหภาพยุโรปของกลุ่มสินค้าเหล่านี้หลังจากถูกตัด GSP ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ภาพที่ 5 มูลค่านำเข้าสินค้าจากไทยของสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2557 - 2561

ที่มา: ข้อมูลมูลค่านำเข้าสินค้า จาก TRADE MAP

ตารางที่ 7 มูลค่านำเข้าสินค้าไทยของสหภาพยุโรป และอัตราภาษีนำเข้าเฉลี่ยของสหภาพยุโรป EU ก่อนถูกตัด และหลังถูกตัด GSP (ปี 2557 และปี 2558)

รหัส GTAP	สาขาการผลิต	อัตราภาษีนำเข้าเฉลี่ย (ร้อยละ)		มูลค่านำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)	
		ก่อนถูกตัด GSP*	หลังถูกตัด GSP**	ปี 2557 (ก่อนถูกตัด GSP)	ปี 2558 (หลังถูกตัด GSP)
1	ข้าวเจ้า	53.7	53.7	0.24	0.00
3	เมล็ดธัญพืชอื่นๆ เช่น ข้าวโพด บาร์เลย์ โอ๊ต	0.19	0.19	1.14	0.93
4	ผักผลไม้และถั่ว	3.9	6.39	80.82	78.89
5	เมล็ดน้ำมันพืช	0	0	4.67	5.39
6	อ้อย	93.4	93.4	0.01	0.01
7	พืชเส้นใย	0	0	0.15	0.01
8	พืชอื่นๆ เช่น ไม้ดอก เมล็ดพืช พืช เครื่องดื่ม เครื่องเทศ	2.91	5.45	68.95	59.57
10	ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ เช่น หนัง ขน จากหมูและไก่ ไข่ น้ำผึ้ง	11.47	11.53	26.00	22.58
12	ขนสัตว์และไหม	3.18	4.03	41.48	36.18
13	ผลิตภัณฑ์จากป่า	0	0	10.13	7.33
14	ประมง	0.29	0.81	10.29	7.79

รหัส GTAP	สาขาการผลิต	อัตราภาษีนำเข้าเฉลี่ย (ร้อยละ)		มูลค่านำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)	
		ก่อนถูกตัด GSP*	หลังถูกตัด GSP**	ปี 2557 (ก่อนถูกตัด GSP)	ปี 2558 (หลังถูกตัด GSP)
16	น้ำมัน	0	0	0.00	0.00
18	แร่ธาตุอื่นๆ	0	0	69.04	73.72
19	ผลิตภัณฑ์เนื้อจากสัตว์จำพวกวัวควาย แกะ แพะ ม้า รวมถึงไขมันจากสัตว์	0	0	0.05	0.02
20	ผลิตภัณฑ์เนื้อจากสัตว์จำพวกไก่ หมู และเครื่องใน	70.55	70.71	1,169.11	1,115.63
21	น้ำมันและไขมันจากพืช	0.39	2.61	110.19	17.98
22	ผลิตภัณฑ์นม	18.78	19.94	0.50	0.65
23	ข้าวที่สีแล้ว	25.69	25.69	251.02	236.04
24	น้ำตาล	50.95	50.99	17.47	14.01
25	ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ เช่น ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลา ผัก และผลไม้ ผลิตภัณฑ์จากแป้ง	14.13	19.28	1,891.50	1,594.10
26	เครื่องดื่มและยาสูบ	6.1	8.77	64.38	47.69
27	สิ่งทอ	5.18	6.52	388.44	320.15
28	เครื่องแต่งกาย	8.72	11.12	747.00	592.43
29	ผลิตภัณฑ์หนัง	3.8	7.33	464.58	369.06
30	ผลิตภัณฑ์ไม้	0.26	1.62	67.81	47.13
31	ผลิตภัณฑ์กระดาษและสิ่งพิมพ์	0	0.03	121.38	117.82
32	ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและถ่านหิน	0	1.49	162.36	67.82
33	เคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติก	0.65	3.51	2,773.56	2,153.52
34	ผลิตภัณฑ์แร่อื่นๆ	2.76	5.88	223.15	214.32
35	เหล็ก	0	1.36	89.10	113.71
36	โลหะอื่นๆ	0.76	1.96	295.86	188.47
37	ผลิตภัณฑ์โลหะ	0.12	2.84	368.48	339.66
38	ยานยนต์และชิ้นส่วน	4.9	8.91	1,469.48	1,567.91
39	อุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	2.23	5.44	764.67	565.41
40	อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	0.37	1.40	8,201.59	7,487.19
41	เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ	0	1.8	1,956.80	1,737.99
42	ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอื่นๆ ทุกสินค้าอุตสาหกรรมที่ไม่ได้ถูกจัดอยู่ในหมวดหมู่ตั้งแต่รหัส GTAP ที่ 27 เป็นต้นไป	0.02	1.89	2,424.11	2,242.30

ที่มา: ข้อมูลอัตราภาษีนำเข้าเฉลี่ย และมูลค่านำเข้าสินค้า จาก WITS

หมายเหตุ: 1. รหัส GTAP บางรายการไม่ได้ถูกแสดงเนื่องจากไทยไม่ได้มีการส่งออกสินค้าในรายการดังกล่าว

2.* อัตราภาษีนำเข้าเฉลี่ยก่อนถูกตัด GSP คือ อัตราภาษี Preferential (PRF)

** อัตราภาษีนำเข้าเฉลี่ยหลังถูกตัด GSP คือ อัตราภาษี Most Favored Nation (MFN)

จากตารางที่ 8 ประเทศในสหภาพยุโรปที่มีการนำเข้าสินค้าจากไทยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เยอรมนี 7,230 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เนเธอร์แลนด์ 3,875 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และสหราชอาณาจักร 3,807 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งประเทศในสหภาพยุโรปทั้งหมด ประเทศไทยไม่สามารถครองส่วนแบ่งตลาดได้มากกว่าร้อยละ 1 และมีบางประเทศที่ไทยส่งออกลดลง แต่ประเทศนั้นมีการนำเข้าสูงขึ้น นั้นหมายถึง ความสามารถในการแข่งขันที่ลดลง และการสูญเสียโอกาสในตลาดดังกล่าว เช่น ไอร์แลนด์ สวีเดน เดนมาร์ก ฟินแลนด์ เป็นต้น

ตารางที่ 8 มูลค่านำเข้าสินค้าจากไทยของแต่ละประเทศในสหภาพยุโรป ปี 2561

ประเทศ	มูลค่านำเข้าจากไทย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	มูลค่านำเข้าจากโลก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	สัดส่วนไทย ต่อโลก (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณีไทย (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณีโลก (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	29,509	6,245,771	0.47	1.45	1.30
เยอรมนี	7,230	1,287,379	0.56	3.59%	1.46%
เนเธอร์แลนด์	3,875	521,452	0.74	0.02%	0.65%
สหราชอาณาจักร	3,807	669,640	0.57	-1.25%	-0.90%
ฝรั่งเศส	3,351	660,117	0.51	1.68%	-0.28%
อิตาลี	1,831	499,340	0.37	1.35%	1.31%
เบลเยียม	1,628	450,389	0.36	-2.69%	-0.13%
สเปน	1,408	376,185	0.37	4.88%	1.75%
สาธารณรัฐเช็ก	1,334	184,924	0.72	4.02%	4.81%
โปแลนด์	897	267,700	0.34	0.78%	5.43%
ออสเตรีย	755	184,195	0.41	3.73%	1.66%
ฮังการี	566	117,382	0.48	10.54%	3.03%
สวีเดน	519	170,154	0.31	-1.23%	1.20%
ไอร์แลนด์	519	106,931	0.49	-0.96%	6.67%
เดนมาร์ก	408	101,636	0.40	-0.71%	0.52%
ฟินแลนด์	266	78,352	0.34	-1.99%	0.51%
โรมาเนีย	229	97,893	0.23	7.50%	5.91%
สโลวาเกีย	207	94,186	0.22	0.06%	3.53%
โปรตุเกส	190	95,629	0.20	4.20%	5.09%
กรีซ	128	65,141	0.20	-2.54%	1.17%
สโลวีเนีย	96	36,267	0.26	9.00%	4.81%
เอสโตเนีย	73	18,561	0.40	-5.40%	-2.08%
บัลแกเรีย	50	37,953	0.13	15.78%	2.24%
ลิทัวเนีย	28	36,501	0.08	-7.33%	0.90%
ไซปรัส	26	10,813	0.24	-3.42%	7.63%
มอลตา	25	7,204	0.34	1.78%	-3.90%
โครเอเชีย	25	28,113	0.09	-1.43%	5.25%

ประเทศ	มูลค่านำเข้าจากไทย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	มูลค่านำเข้าจากโลก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	สัดส่วนไทย ต่อโลก (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณีไทย (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณีโลก (ร้อยละ)
ลักเซมเบิร์ก	22	23,119	0.10	-1.15%	-0.78%
ลัตเวีย	15	18,613	0.08	-0.67%	2.10%

ที่มา: ข้อมูลมูลค่านำเข้าสินค้า ปี 2561 จาก TRADE MAP

หมายเหตุ: อัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี คิดเฉลี่ยย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2557 - 2561

การนำเข้าบริการ

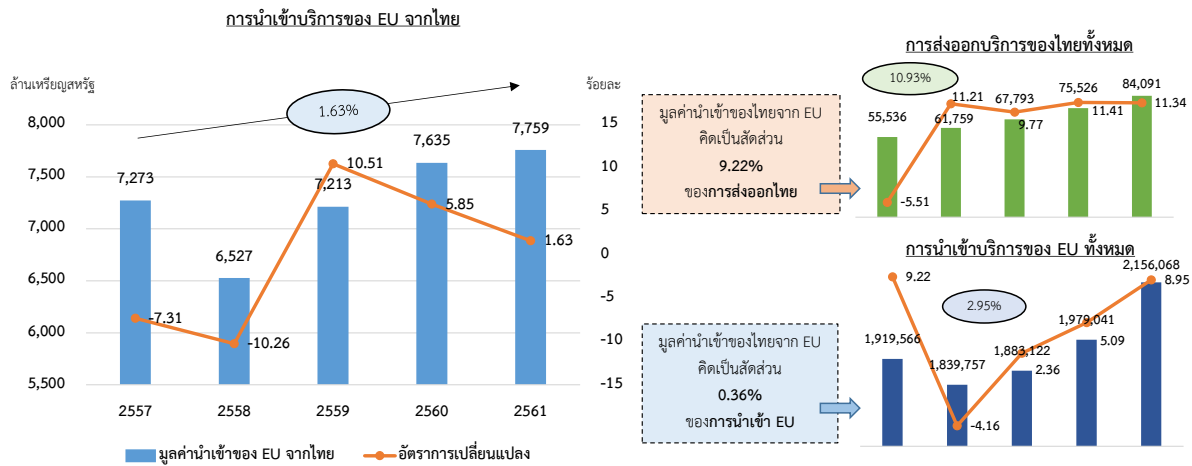
การค้าบริการระหว่างประเทศแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ตาม General Agreement on Trade and Services (GATS) ขององค์การการค้าโลก (WTO) Mode 1 คือ บริการข้ามพรมแดนผ่านสื่อไปยังต่างประเทศ Mode 2 คือ ผู้รับบริการเดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศ Mode 3 คือ การจัดตั้งหน่วยธุรกิจเพื่อให้บริการในต่างประเทศ และ Mode 4 คือ บุคคลธรรมดาเข้าไปทำงานในต่างประเทศ

ข้อมูลล่าสุดของการค้าบริการระหว่างประเทศในลักษณะที่เป็นทวิภาคีคือข้อมูลปี 2560 จึงทำให้ไม่สามารถแสดงข้อมูลในปี 2561 แต่ผู้วิจัยได้คาดการณ์มูลค่าการนำเข้าบริการจากไทยของ EU ในปี 2561 โดยใช้ข้อมูลย้อนหลังปี 2557 – ปี 2560 จากภาพที่ 6 ในปี 2560 EU นำเข้าบริการจากไทยเป็นมูลค่า 7,635 ล้านเหรียญสหรัฐ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2557 – 2560 อยู่ที่ร้อยละ 1.63 ต่อปี ดังนั้นในปี 2561 จึงประมาณการมูลค่าการนำเข้าบริการจากไทยของ EU ได้ 7,759 ล้านเหรียญสหรัฐ จะเห็นได้ว่า ในปี 2558 ผลพวงของเศรษฐกิจที่ซบเซาของ EU ส่งผลต่อการนำเข้าบริการอย่างชัดเจน การนำเข้าบริการทั้งหมดในปีดังกล่าวลดลงร้อยละ 4.16 และการนำเข้าบริการจากไทยลดลงมากถึงร้อยละ 10.26

ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าบริการของ EU จากไทยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.63 ต่อปี ส่วนการนำเข้าบริการทั้งหมดของ EU เติบโตเฉลี่ยร้อยละ 2.95 ต่อปี ซึ่งสวนทางกับการขยายตัวของการส่งออกบริการของไทยที่มีการเติบโตมากถึงร้อยละ 10.93 โดยเติบโตมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2557 ความสำคัญของตลาดบริการของ EU จึงลดลงเรื่อยๆ ในปี 2557 ไทยส่งออกบริการไปยัง EU คิดเป็นร้อยละ 13.10 ของการส่งออกบริการทั้งหมด แต่ในปี 2561 สัดส่วนการส่งออกบริการของไทยไปยัง EU ลดลงเหลือร้อยละ 9.22 ของการส่งออกบริการทั้งหมด สอดคล้องกับส่วนแบ่งตลาดบริการของไทยในตลาด EU ที่ลดลง โดยในปี 2557 ไทยมีส่วนแบ่งตลาดอยู่ที่ร้อยละ 0.38 แต่ในปี 2561 ส่วนแบ่งตลาดดังกล่าวลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 0.36

จากตารางที่ 9 ในปี 2560 ประเทศในสหภาพยุโรปที่นำเข้าบริการจากไทยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เยอรมนี สหราชอาณาจักร และฝรั่งเศส โดยมีการนำเข้ามูลค่า 2,033 ล้านเหรียญสหรัฐ 1,646 ล้านเหรียญสหรัฐ และ 673 ล้านเหรียญสหรัฐ ตามลำดับ ประเทศในสหภาพยุโรปส่วนใหญ่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของการนำเข้าบริการที่สูงขึ้น (ยกเว้น สวีเดน) แต่ไทยกลับส่งออกบริการไปยังประเทศเหล่านั้นลดลง เช่น ฝรั่งเศส เดนมาร์ก ออสเตรีย ฮังการี กรีซ เอสโตเนีย เป็นต้น ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่ไทยกำลังสูญเสียโอกาสในตลาดบริการเหล่านั้น

ภาพที่ 6 มูลค่านำเข้าบริการจากไทยของสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2557 – 2561

ที่มา: ข้อมูลมูลค่านำเข้าบริการ จาก OECD และ TRADEMAP

หมายเหตุ: * ข้อมูลปี 2561 เป็นการประมาณการจากข้อมูลในอดีตโดยผู้วิจัย เนื่องจากข้อมูลล่าสุดของการค้าบริการระหว่างประเทศซึ่งจำแนกตามประเทศคู่ค้าคือข้อมูลปี 2560

ตารางที่ 9 มูลค่านำเข้าบริการจากไทยของแต่ละประเทศในสหภาพยุโรป ปี 2560

ประเทศ	มูลค่านำเข้าจากไทย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	มูลค่านำเข้าจากโลก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	สัดส่วนไทยต่อโลก (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี กรณีไทย (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี กรณีโลก (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	7,635	1,979,041	0.39	1.63	2.95
เยอรมนี	2,033	331,006	0.61	2.13	1.41
สหราชอาณาจักร	1,646	212,968	0.77	0.28	1.50
ฝรั่งเศส	673	245,342	0.27	-6.08	0.41
อิตาลี	575	115,411	0.50	5.25	2.03
สวีเดน	550	67,813	0.81	1.28	-0.11
เดนมาร์ก	454	62,043	0.73	-4.83	1.45
เนเธอร์แลนด์	395	206,338	0.19	12.49	4.38
เบลเยียม	347	115,251	0.30	9.18	2.28
ฟินแลนด์	304	31,053	0.98	4.34	3.41
ออสเตรีย	169	55,263	0.31	-1.17	2.80
สเปน	144	75,942	0.19	5.70	5.21
ไอร์แลนด์	63	200,647	0.03	47.59	11.74
สาธารณรัฐเช็ก	59	21,689	0.27	5.66	2.41
โปรตุเกส	47	16,507	0.29	11.09	3.41
โปแลนด์	47	38,190	0.12	19.50	4.21
ฮังการี	21	18,475	0.11	-5.07	1.88
กรีซ	18	17,599	0.10	-16.00	5.47

ประเทศ	มูลค่านำเข้าจาก ไทย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	มูลค่านำเข้าจากโลก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	สัดส่วนไทย ต่อโลก (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณีไทย (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณี โลก (ร้อยละ)
เอสโตเนีย	15	4,690	0.32	-4.06	3.10
ลักเซมเบิร์ก	11	78,459	0.01	-18.92	1.68
ลิทัวเนีย	10	5,954	0.17	46.14	5.26
ลัตเวีย	8	2,975	0.27	43.03	5.54
สโลวาเกีย	7	9,391	0.08	-3.36	4.51
สโลวีเนีย	2	5,134	0.03	13.30	2.73

ที่มา: ข้อมูลมูลค่านำเข้าบริการ จาก OECD และ TRADE MAP

หมายเหตุ: เนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูลจึงสามารถแสดงได้เฉพาะ 22 ประเทศจาก 28 ประเทศในสหภาพยุโรปเท่านั้น ส่วนอัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี คิดเฉลี่ยย้อนหลัง 4 ปี ตั้งแต่ปี 2557 - 2560

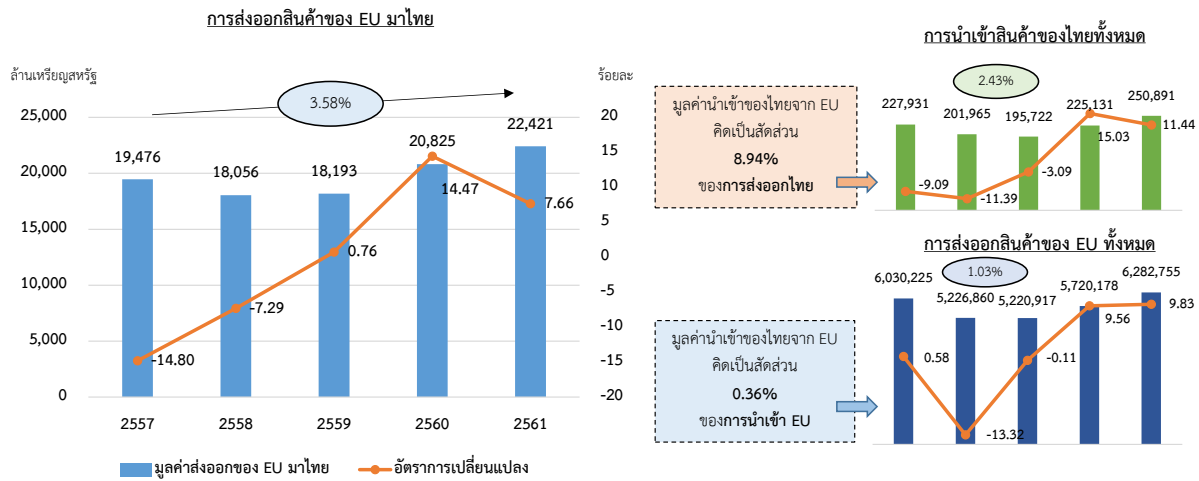
3.2.2 การส่งออกของสหภาพยุโรป

การส่งออกสินค้า

จากภาพที่ 7 EU เป็นผู้ส่งออกมายังไทยเป็นอันดับ 4 รองจาก อาเซียน จีน และญี่ปุ่น มีมูลค่าส่งออกสินค้ามายังไทยในปี 2561 เท่ากับ 22,421 ล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนต่อการนำเข้าของไทยทั้งหมด ร้อยละ 8.94 โดย 5 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2557 - 2561 สัดส่วนดังกล่าวไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก เพราะการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกของ EU มายังไทยและการนำเข้าของไทยมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยการส่งออกสินค้าของ EU มายังไทยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ร้อยละ 3.58 ซึ่งในปี 2558 การส่งออกของ EU มาไทยลดลง อยู่ที่ร้อยละ -7.29 สาเหตุมาจากทั้งฝั่งไทยเองที่นำเข้าลดลง และจากฝั่ง EU ที่ส่งออกในภาพรวมทั้งหมดลดลง

จากตารางที่ 10 ประเทศในสหภาพยุโรปที่มีการส่งออกสิน้ามายังไทยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เยอรมนี 6,794 ล้านเหรียญสหรัฐ ฝรั่งเศส 3,816 ล้านเหรียญสหรัฐ และสหราชอาณาจักร 3,012 ล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งประเทศในสหภาพยุโรปทั้งหมด ส่งออกมายังประเทศไทยสูงขึ้น มีเพียงไม่กี่ประเทศเท่านั้นที่ส่งออกมายังไทยลดลง เช่น อิตาลี เนเธอร์แลนด์ สวีเดน ออสเตรีย ไอร์แลนด์ เป็นต้น

ภาพที่ 7 มูลค่าส่งออกสินค้าไปยังไทยของสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2557 - 2561

ที่มา: ข้อมูลมูลค่าส่งออกสินค้า จาก TRADE MAP

ตารางที่ 10 มูลค่าส่งออกสินค้าไปยังไทยของแต่ละประเทศในสหภาพยุโรป ปี 2561

ประเทศ	มูลค่าส่งออกไปไทย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	มูลค่าส่งออกไปโลก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	สัดส่วนไทย ต่อโลก (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณีไทย (ร้อยละ)	อัตราการเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณีโลก (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	22,421	6,282,755	0.36	3.58	1.03
เยอรมนี	6,794	1,556,744	0.44	3.53	0.96
ฝรั่งเศส	3,816	568,975	0.67	11.85	0.00
สหราชอาณาจักร	3,012	487,069	0.62	2.01	-1.20
อิตาลี	2,175	543,467	0.40	-1.06	0.65
เบลเยียม	1,205	466,654	0.26	2.52	-0.30
เนเธอร์แลนด์	1,026	585,623	0.18	-0.34	0.62
สเปน	838	328,528	0.25	5.48	0.77
สวีเดน	582	165,926	0.35	-4.57	0.19
เดนมาร์ก	426	107,969	0.39	3.10	-0.63
ออสเตรีย	400	176,992	0.23	-1.44	1.06
โปแลนด์	390	261,815	0.15	11.08	5.11
ไอร์แลนด์	355	167,018	0.21	-0.74	7.93
ฟินแลนด์	326	75,258	0.43	0.87	0.31
สาธารณรัฐเช็ก	286	202,522	0.14	7.90	3.83
ฮังการี	190	123,958	0.15	1.52	2.45
โรมาเนีย	116	79,673	0.15	5.54	3.38
สโลวาเกีย	86	94,294	0.09	24.87	2.19
โปรตุเกส	70	74,136	0.09	1.46	3.81
บัลแกเรีย	60	33,314	0.18	5.79	3.19

ประเทศ	มูลค่าส่งออกไทย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	มูลค่าส่งออกโลก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	สัดส่วนไทย ต่อโลก (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณีไทย (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณี โลก (ร้อยละ)
สโลวีเนีย	58	36,471	0.16	5.18	4.55
กรีซ	55	39,491	0.14	4.90	2.52
เอสโตเนีย	28	17,197	0.16	25.11	-0.39
ไซปรัส	25	5,065	0.49	65.88	11.56
โครเอเชีย	24	17,210	0.14	15.10	5.59
มอลตา	24	3,869	0.61	-5.00	-6.08
ลักเซมเบิร์ก	19	15,148	0.12	-1.84	0.60
ลิทัวเนีย	18	33,335	0.05	15.76	0.72
ลัตเวีย	17	15,033	0.11	8.32	2.19

ที่มา : ข้อมูลมูลค่าส่งออกสินค้า ปี 2561 จาก TRADE MAP

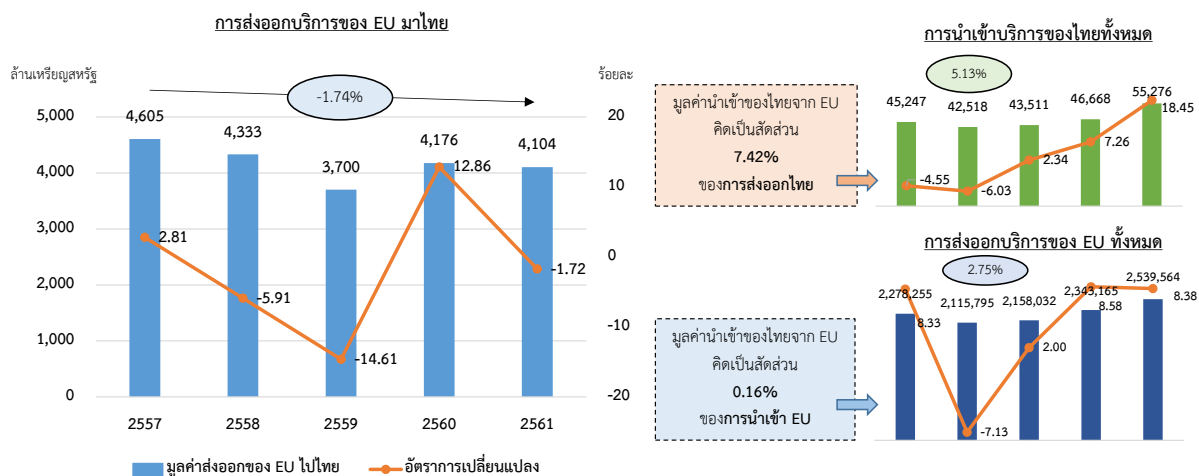
หมายเหตุ : อัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี คิดเฉลี่ยย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2557 – 2561

การส่งออกบริการ

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในส่วนของการนำเข้าบริการ ข้อมูลการค้าบริการซึ่งจำแนกตามประเทศคู่ค้าที่มีการเผยแพร่ล่าสุดคือข้อมูลปี 2560 จึงทำให้มูลค่าส่งออกบริการของ EU มายังไทยในปี 2561 ที่แสดงไว้ในที่นี้ ได้มาจากการคาดการณ์ของผู้วิจัยโดยใช้ข้อมูลย้อนหลังปี 2557 – 2560 จากภาพที่ 8 จะเห็นได้ว่า ในปี 2560 EU ส่งออกบริการมาไทยเป็นมูลค่า 4,176 ล้านเหรียญสหรัฐ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2557 – 2560 อยู่ที่ร้อยละ -1.74 ต่อปี ดังนั้นจึงประมาณการได้ว่า การส่งออกบริการของ EU มายังไทยในปี 2561 มีมูลค่า 4,104 ล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 7.42 ของการนำเข้าบริการทั้งหมดของไทย

ในช่วงที่ผ่านมา การส่งออกบริการของ EU มายังไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง (ในปี 2557 EU ส่งออกบริการมายังไทยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.18 ของการนำเข้าบริการทั้งหมดของไทย ในขณะที่ในปี 2561 สัดส่วนดังกล่าวอยู่ที่ร้อยละ 7.42) มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -1.74 ต่อปี โดยเริ่มลดลงตั้งแต่ปี 2558 มูลค่าการส่งออกบริการของ EU มายังไทยในปี 2558 ลดลงร้อยละ 5.91 และในปี 2559 ลดลงมากถึงร้อยละ 14.61 การส่งออกที่ลดลงนี้เกิดขึ้นทั้งการส่งออกบริการของ EU มายังไทย และการส่งออกบริการของ EU ในภาพรวม โดยจะเห็นได้จากในปี 2558 การส่งออกบริการของ EU มายังไทยลดลงร้อยละ 6.03 และการส่งออกบริการของ EU ในภาพรวมลดลงร้อยละ 7.13

ภาพที่ 8 มูลค่าส่งออกบริการไปยังไทยของสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2557 - 2561

ที่มา: ข้อมูลมูลค่าส่งออกบริการ จาก OECD และ TRADEMAP

หมายเหตุ: * ข้อมูลปี 2561 ประมาณการจากข้อมูลในอดีตโดยผู้วิจัย เนื่องจากข้อมูลล่าสุดของการค้าบริการระหว่างประเทศในลักษณะที่เป็นคู่ค้า คือ ปี 2560

จากตารางที่ 11 ในปี 2560 ประเทศในสหภาพยุโรปที่ส่งออกบริการมายังไทยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เยอรมนี สหราชอาณาจักร และเนเธอร์แลนด์ โดยมีมูลค่าการส่งออก 868 ล้านดอลลาร์สหรัฐ 662 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 475 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ ประเทศในสหภาพยุโรปส่วนใหญ่ส่งออกบริการมายังประเทศไทยสูงขึ้น โดยเฉพาะสวีเดน และฟินแลนด์ ซึ่งมีมูลค่าส่งออกบริการมากกว่า 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีสูงมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น แต่มีประเทศสำคัญๆ ที่ส่งออกบริการมายังไทยลดลง ได้แก่ สหราชอาณาจักร และเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีมูลค่าส่งออกบริการมายังไทยอยู่ใน 3 อันดับแรก แต่มีอัตราการส่งออกที่ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 9.86 และ 14.87 ต่อปี ตามลำดับ

ตารางที่ 11 มูลค่าส่งออกบริการไปยังไทยของแต่ละประเทศในสหภาพยุโรป ปี 2560

ประเทศ	มูลค่าส่งออกไปไทย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	มูลค่าส่งออกไปโลก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	สัดส่วนไทย ต่อโลก (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณีไทย (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณีโลก (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	4,176	2,343,165	0.18	-1.74	2.75
เยอรมนี	868	307,483	0.28	4.60	2.52
สหราชอาณาจักร	662	356,548	0.19	-9.86	0.16
เนเธอร์แลนด์	475	217,672	0.22	-14.87	4.15
ฝรั่งเศส	463	275,142	0.17	2.59	1.67
ไอร์แลนด์	339	179,967	0.19	49.61	11.62
เดนมาร์ก	267	66,818	0.40	0.00	-1.34
สวีเดน	198	73,715	0.27	-4.34	-1.25
สเปน	189	138,451	0.14	1.62	2.86
ฟินแลนด์	148	29,861	0.49	31.47	5.78

ประเทศ	มูลค่าส่งออกไปไทย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	มูลค่าส่งออกไปโลก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	สัดส่วนไทย ต่อโลก (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณีไทย (ร้อยละ)	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ยต่อปี กรณี โลก (ร้อยละ)
อิตาลี	133	111,419	0.12	-4.55	1.65
ลักเซมเบิร์ก	121	102,742	0.12	4.23	2.42
เบลเยียม	87	119,742	0.07	-13.35	-0.31
กรีซ	78	37,932	0.21	32.73	1.19
ออสเตรีย	68	66,702	0.10	0.95	1.97
โปแลนด์	18	58,401	0.03	22.06	9.18
สาธารณรัฐเช็ก	16	26,908	0.06	12.19	4.50
โปรตุเกส	12	34,110	0.04	17.08	4.93
ฮังการี	8	26,757	0.03	15.19	4.11
สโลวีเนีย	3	8,198	0.03	23.99	6.24
สโลวาเกีย	1	10,383	0.01	18.92	6.25
เอสโตเนีย	1	6,822	0.02	-3.28	1.84
ลัตเวีย	1	5,603	0.02	-5.42	3.38
ลิทัวเนีย	1	9,471	0.01	-26.89	10.49

ที่มา: ข้อมูลมูลค่าส่งออกบริการ จาก OECD และ TRADE MAP

หมายเหตุ: เนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูลจึงสามารถแสดงได้เฉพาะ 23 ประเทศจาก 28 ประเทศในสหภาพยุโรปเท่านั้น ส่วนอัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี คิดเฉลี่ยย้อนหลัง 4 ปี ตั้งแต่ปี 2557 - 2560

จากข้อมูลการทั้งหมดทำให้ทราบการค้ำระหว่างประเทศ ประเทศคู่ค้าสำคัญที่สุดของไทยในกลุ่มสหภาพยุโรป คือ เยอรมนี ที่มีมูลค่าทั้งการนำเข้า และส่งออกสูงแตกต่างอย่างมากเมื่อเทียบกับประเทศที่รองลงมา ได้แก่ สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และเนเธอร์แลนด์

3.2.3 การลงทุนทางตรง

เงินลงทุนโดยตรงจากสหภาพยุโรป

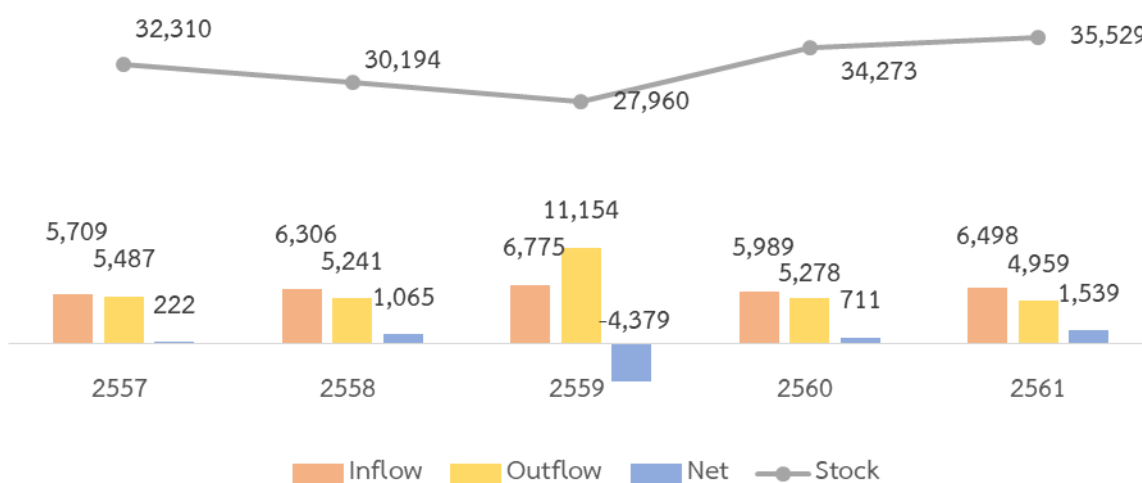
เงินลงทุนโดยตรงจาก EU ที่มายังประเทศไทยในภาพที่ 9 พบว่า ปี 2561 มียอดคงค้างของเงินลงทุนหรือเงินลงทุนสะสมจาก EU 35,529 ล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 14.89 ของยอดคงค้างของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทั้งหมดของไทย ซึ่งตลอด 5 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2557 - 2561 มีทั้งการเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น (Inflow) และการถอนการลงทุนคืน (Outflow) ของ EU โดยเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณ 6,000 ล้านเหรียญสหรัฐ แต่ก็มีถอนการลงทุนคืนเฉลี่ยประมาณ 5,000 ล้านเหรียญสหรัฐเช่นกัน จึงทำให้เงินลงทุนโดยตรงจาก EU ที่มาไทยสุทธิเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 1,000 ล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มการลงทุนของ EU ในไทยที่เพิ่มขึ้น คิดเป็นอัตราการขยายตัวของยอดคงค้าง⁸เฉลี่ยร้อยละ 2.40 ต่อปี (เงินลงทุนจากทั่วโลกเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 4.26 นั้นหมายความว่า ประเทศอื่นๆ ส่วนใหญ่มีแนวโน้มเข้ามาลงทุนที่ไทยมากกว่า EU) แต่มีบางปี

⁸ ยอดคงค้าง คือ มูลค่าเงินลงทุนสะสม โดยในที่นี้เป็นการสะสมเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา

2559 ที่มีการถอนการลงทุนมากที่สุด โดยเฉพาะเยอรมนี และฝรั่งเศสที่ ณ ขณะนั้น มีการถอนการลงทุนจากไทยมากกว่าประเทศอื่นๆ

จากตารางที่ 12 ประเทศในสหภาพยุโรปที่มียอดคงค้างเงินลงทุนโดยตรงในไทย มากที่สุด 3 อันดับแรก ในปี 2561 ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ 15,646 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สหราชอาณาจักร 8,143 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเยอรมนี 4,441 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งทั้ง 3 ประเทศนี้ยังคงมียอดคงค้างเงินลงทุนโดยตรงที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง และประเทศส่วนใหญ่ใน EU ก็มีการขยายตัวของยอดคงค้างเช่นกัน โดยเฉพาะ ลักเซมเบิร์ก และฟินแลนด์ที่มีการขยายตัวเงินลงทุนโดยตรงในไทยมากกว่าร้อยละ 10 แต่ก็มีบางประเทศที่ยอดคงค้างหดตัวลดลงอย่างมาก โดยเฉพาะ ฝรั่งเศส และสเปน ที่หดตัวมากกว่าร้อยละ 10

ภาพที่ 9 มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากสหภาพยุโรปที่มาไทย ตั้งแต่ปี 2557 - 2561

ที่มา: ข้อมูลมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มาไทย จาก ธนาคารแห่งประเทศไทย

- หมายเหตุ :
1. Inflow ในที่นี้หมายถึง การนำเงินเข้ามาลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มของทุกภาคเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งการลงทุนในทุนเรือนหุ้น กำไรที่นำกลับมาลงทุน และการกู้ยืมมาลงทุนจากบริษัทในเครือในต่างประเทศ
 2. Outflow ในที่นี้หมายถึง การลดการลงทุนจากต่างประเทศของทุกภาคเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งการลดสัดส่วนการถือหุ้น การถอนเงินลงทุน และการคืนเงินกู้ให้บริษัทในเครือในต่างประเทศ รวมถึงการเลิกกิจการ การลดทุน ถอนเงินลงทุนหรือขายหุ้น
 3. Net ในที่นี้หมายถึง เงินลงทุนสุทธิจากต่างประเทศของทุกภาคเศรษฐกิจ โดยตัวเลขบวก หมายถึง มีการลงทุนเพิ่มสูงกว่าการลงทุนลด ขณะที่ตัวเลขติดลบ หมายถึง มีการเพิ่มการลงทุนต่ำกว่าการลงทุนลด

ตารางที่ 12 มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มาไทยแต่ละประเทศในสหภาพยุโรป ปี 2561

ประเทศ	Inflow (ล้านเหรียญสหรัฐ)	Outflow (ล้านเหรียญสหรัฐ)	NET (ล้านเหรียญสหรัฐ)	ยอดคงค้าง (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราเปลี่ยนแปลง (ยอดคงค้าง) เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)
โลก	60,671	47,466	13,205	238,620	4.26
สหภาพยุโรป	6,498	4,959	1,539	35,529	2.40
เนเธอร์แลนด์	1,100	624	476	15,646	4.51

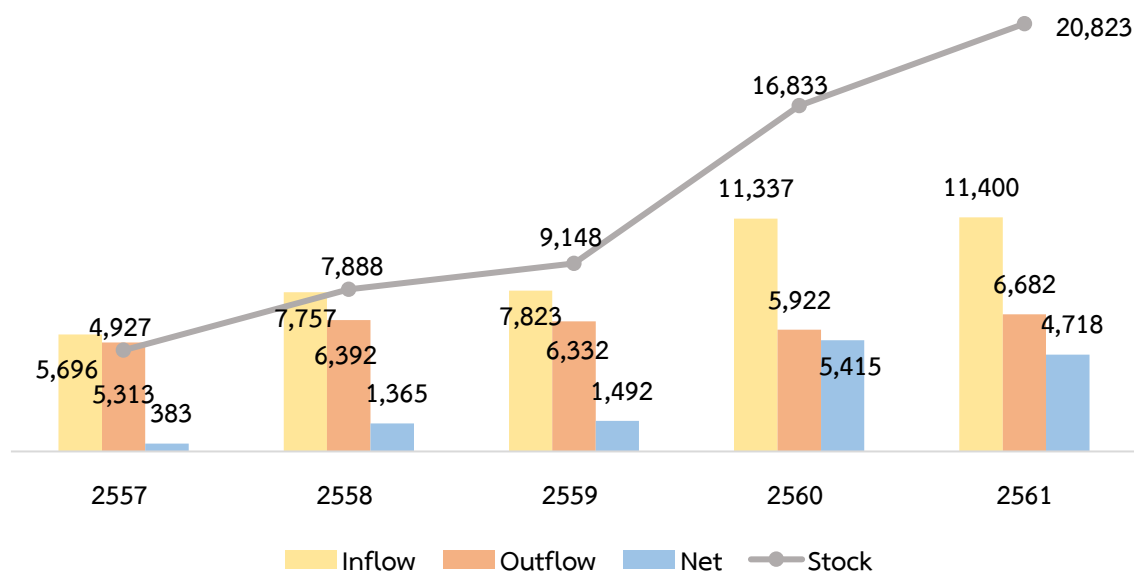
ประเทศ	Inflow (ล้านเหรียญ สหรัฐ)	Outflow (ล้านเหรียญ สหรัฐ)	NET (ล้านเหรียญ สหรัฐ)	ยอดคงค้าง (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราเปลี่ยนแปลง (ยอดคงค้าง) เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)
สหราชอาณาจักร	1,044	906	138	8,143	3.86
เยอรมนี	1,810	1,575	235	4,441	5.26
ฝรั่งเศส	584	494	90	2,295	-13.72
ลักเซมเบิร์ก	43	3	40	996	14.88
สวีเดน	539	400	139	903	2.84
เดนมาร์ก	468	135	333	901	-3.39
เบลเยียม	234	303	-69	770	4.80
ไอร์แลนด์	223	125	97	351	2.29
อิตาลี	299	296	2	349	5.78
ฟินแลนด์	31	5	25	258	12.45
ออสเตรีย	11	2	9	162	-7.50
สเปน	13	1	12	113	-18.68
ไซปรัส	2	0	2	37	1.89
ประเทศอื่นๆ ในกลุ่ม สหภาพยุโรป	13	4	9	163	11.07

ที่มา: ข้อมูลมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มาจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย
 หมายเหตุ: อัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี คิดเฉลี่ยย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2557 – 2561

เงินลงทุนโดยตรงของไทยในสหภาพยุโรป

ดังภาพที่ 10 เงินลงทุนโดยตรงของไทยใน EU ในปี 2561 มียอดคงค้างของเงินลงทุนหรือเงินลงทุนสะสม 20,823 ล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 15.32 ของยอดคงค้างของเงินลงทุนโดยตรงที่ไทยลงทุนในต่างประเทศทั้งหมด ซึ่งตลอด 5 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2557 – 2561 มีทั้งการเข้าไปลงทุนเพิ่มขึ้น (Inflow) และการถอนการลงทุนคืน (Outflow) จาก EU โดยไทยไปลงทุนที่ EU เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากมูลค่า 5,696 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2557 เพิ่มมาเป็น 11,400 ล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นอัตราเติบโตเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 18.94 แต่การถอนการลงทุนคืนเฉลี่ยประมาณ 6,000 ล้านเหรียญสหรัฐ การเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าการเข้าไปลงทุนเพิ่ม สะท้อนถึงแนวโน้มการลงทุนของไทยใน EU ที่เพิ่มขึ้น ยอดคงค้างเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นอัตราการขยายตัวของยอดคงค้างเฉลี่ยร้อยละ 43.38 ต่อปี (เงินลงทุนไปทั่วโลกเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 18.68 นั้นหมายความว่า ไทยมีแนวโน้มเข้ามาลงทุนที่ EU มากกว่าการไปลงทุนในประเทศอื่น)

ภาพที่ 10 มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงของไทยในสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2557 - 2561

ที่มา: ข้อมูลมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศ จาก ธนาคารแห่งประเทศไทย

- หมายเหตุ :
1. Inflow ในที่นี้หมายถึง การนำเงินของไทยไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มของทุกภาคเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งการลงทุนในทุนเรือนหุ้น กำไรที่นำกลับมาลงทุน และการให้กู้กับบริษัทในเครือในต่างประเทศ
 2. Outflow ในที่นี้หมายถึง การลดการลงทุนของไทยในต่างประเทศของทุกภาคเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งการลดสัดส่วนการถือหุ้น การถอนเงินลงทุน และการรับชำระคืนเงินที่ให้บริษัทในเครือในต่างประเทศกู้ยืม รวมถึงการเลิกกิจการ การลดทุน ถอนเงินลงทุนหรือขายหุ้น
 3. Net ในที่นี้หมายถึง เงินลงทุนสุทธิของไทยในต่างประเทศของทุกภาคเศรษฐกิจ โดยตัวเลขบวก หมายถึง มีการลงทุนเพิ่ม สูงกว่าการลดการลงทุน ขณะที่ตัวเลขติดลบ หมายถึง มีการเพิ่มการลงทุนต่ำกว่าการลดการลงทุน

จากตารางที่ 13 ประเทศในสหภาพยุโรปที่มียอดคงค้างเงินลงทุนโดยตรงจากไทย มากที่สุด 3 อันดับแรก ในปี 2561 ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ 9,033 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สหราชอาณาจักร 6,305 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ เยอรมนี 1,715 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเทศส่วนใหญ่ใน EU มีการขยายตัวของยอดคงค้างโดยอัตราการเติบโตสูงขึ้นเป็นอย่างมาก แต่ก็มีบางประเทศที่ยอดคงค้างหดตัวลดลง ได้แก่ เบลเยียม และลิทัวเนีย

ตารางที่ 13 มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงของไทยในแต่ละประเทศในสหภาพยุโรป ปี 2561

ประเทศ	Inflow (ล้านเหรียญสหรัฐ)	Outflow (ล้านเหรียญสหรัฐ)	NET (ล้านเหรียญสหรัฐ)	ยอดคงค้าง (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราเปลี่ยนแปลง (ยอดคงค้าง) เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)
โลก	96,673	75,424	21,249	135,920	18.68
สหภาพยุโรป	11,400	6,682	4,718	20,823	43.38
เนเธอร์แลนด์	4,324	1,832	2,491	9,033	63.41
สหราชอาณาจักร	4,179	2,514	1,664	6,305	35.89
เยอรมนี	1,191	739	451	1,715	33.43

ประเทศ	Inflow (ล้านเหรียญ สหรัฐ)	Outflow (ล้านเหรียญ สหรัฐ)	NET (ล้านเหรียญ สหรัฐ)	ยอดคงค้าง (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราเปลี่ยนแปลง (ยอดคงค้าง) เฉลี่ยต่อปี (ร้อยละ)
ฝรั่งเศส	585	563	22	522	27.31
ออสเตรเลีย	13	2	11	228	113.99
เบลเยียม	254	328	-75	204	-4.08
ไอร์แลนด์	1	1	0	197	89.42
ลิทัวเนีย	33	24	9	181	-16.67
เดนมาร์ก	35	4	30	51	43.78
ประเทศอื่นๆ ในกลุ่ม สหภาพยุโรป	787	674	113	2,388	54.78

ที่มา: ข้อมูลมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศ จาก ธนาคารแห่งประเทศไทย
หมายเหตุ: อัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี คัดเฉลี่ยย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2557 – 2561

3.3 ผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศอื่นที่มีผลต่อประเทศไทย

สาเหตุที่ไทยจำเป็นต้องเร่งจัดทำความตกลงการค้ากับสหภาพยุโรปส่วนหนึ่งมาจากประเทศอื่นที่มีลักษณะโครงสร้างคล้ายกับไทย ได้จัดทำความตกลงสำเร็จ ประเทศล่าสุดที่จัดทำความตกลงเปิดเสรีทางการค้ากับสหภาพยุโรป และคาดว่าจะมีผลกระทบต่อประเทศไทยมากที่สุดคือ ประเทศเวียดนาม เนื่องจากเป็นประเทศที่มีโครงสร้างการส่งออกคล้ายคลึงกับประเทศไทย (คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก กระทรวงพาณิชย์, 2555) ประกอบกับเวียดนามอาจมีความได้เปรียบประเทศไทยสำหรับการแข่งขันในตลาดยุโรปที่สูงกว่าประเทศไทย โดยจะได้เปรียบในเชิงราคา เนื่องจากเวียดนามได้รับข้อยกเว้นด้านภาษีนำเข้า และการใช้ระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences: GSP)⁹ ซึ่งประเทศไทยถูกตัดสิทธิดังกล่าวไปตั้งแต่ต้นปี 2558 โดยเฉพาะสินค้าผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ที่ไทยมีมูลค่าส่งออกไปยังสหภาพยุโรปสูง และเวียดนามมีการส่งออกสินค้าเหล่านี้เช่นกัน

จากตารางที่ 14 ได้แสดงถึง สัดส่วนมูลค่านำเข้าของสหภาพยุโรปจากเวียดนาม จำแนกตามการจัดหมวดหมู่ของการลดภาษีศุลกากร พบว่า เวียดนามจะได้รับผลประโยชน์จากการยกเลิกภาษีเป็นร้อยละ 0 ทันทีในวันที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้ ร้อยละ 82.51 ของมูลค่านำเข้าทั้งหมดของสหภาพยุโรปจากเวียดนาม บางส่วนจะมีการทยอยลดภาษีไปเรื่อยๆ จนเป็น 0 ในระยะเวลา 4 ปี 6 ปี และ 8 ปี ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 5.98, 6.38 และ 4.44 ตามลำดับ นั่นหมายความว่าโดยรวม EU มีการลดภาษีให้กับเวียดนามมากกว่าร้อยละ 99 ของมูลค่านำเข้าทั้งหมดของสหภาพยุโรปจากเวียดนาม ที่เหลือเป็นสินค้าที่มีโควตาร้อยละ 0.07 ซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ ข้าวที่สีแล้ว และผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ เช่น ข้าวโพดหวานแปรรูป ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลา เป็นต้น ส่วนสินค้าที่ไม่ได้อยู่ในการเจรจา (Exclusion List) มีร้อยละ 0.62 เช่น ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลา (มีรายการทั้งโควตา และ Exclusion List)

⁹ Generalized System of Preferences (GSP) หมายถึง ระบบการให้สิทธิ พิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปที่ประเทศที่พัฒนาแล้วให้แก่สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าแก่สินค้าที่มีอยู่ในข่ายได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า ทั้งนี้ประเทศผู้ให้สิทธิพิเศษฯ จะเป็นผู้ให้แต่เพียงฝ่ายเดียวไม่หวังผลตอบแทนใดๆทั้งสิ้น

สิ่งทอ เครื่องดื่มและยาสูบ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์กระดาษและสิ่งสิ่งพิมพ์ อุปกรณ์ขนส่ง เป็นต้น

ตารางที่ 14 สัดส่วนมูลค่านำเข้าสินค้าของสหภาพยุโรปจากเวียดนามจำแนกตามการจัดหมวดหมู่ของการลดภาษีศุลกากรในความตกลงการค้าเสรีระหว่างเวียดนามกับสหภาพยุโรป

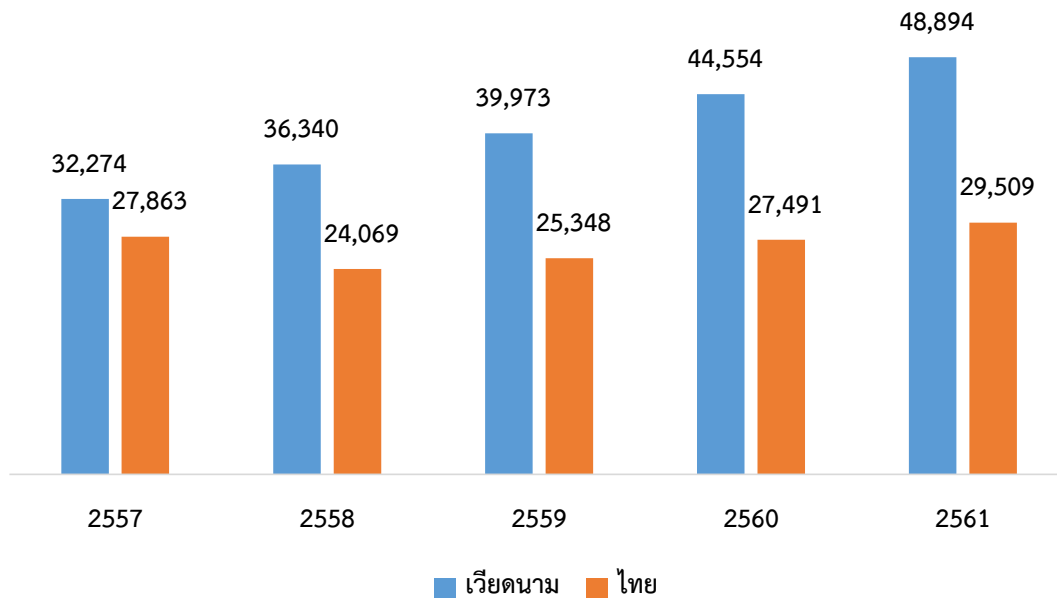
หมวดหมู่	นิยาม	สัดส่วน (ร้อยละ)
A	ภาษีศุลกากรของทั้งสองประเทศจะถูกยกเลิกเป็นร้อยละ 0 ทันทีในวันที่ข้อตกลงนี้ผลบังคับใช้	82.51
B3	ภาษีศุลกากรของทั้งสองประเทศจะถูกทยอยยกเลิกในระยะเวลา 4 ปี ปีละเท่าๆ กัน นับแต่วันที่ข้อตกลงนี้มีผลบังคับใช้(เป็นร้อยละ 0 ในปีสุดท้าย)	5.98
B5	ภาษีศุลกากรของทั้งสองประเทศจะถูกทยอยยกเลิกในระยะเวลา 6 ปี ปีละเท่าๆ กัน นับแต่วันที่ข้อตกลงนี้มีผลบังคับใช้(เป็นร้อยละ 0 ในปีสุดท้าย)	6.38
B7	ภาษีศุลกากรของทั้งสองประเทศจะถูกทยอยยกเลิกในระยะเวลา 8 ปี ปีละเท่าๆ กัน นับแต่วันที่ข้อตกลงนี้มีผลบังคับใช้(เป็นร้อยละ 0 ในปีสุดท้าย)	4.44
TRQ	ภาษีศุลกากรที่นำปริมาณมาผูกโยงกับอัตราภาษี โดยมีการเรียกเก็บภาษี 2 อัตรา โดยการนำเข้าที่ยังอยู่ในปริมาณรวมสุทธิที่กำหนดจะเสียอัตราภาษีในโควตา (อัตราต่ำ) แต่หากนำเข้าเกินกว่าปริมาณรวมสุทธิที่กำหนดไว้ จะต้องเสียภาษีในอัตราภาษีนอกโควตา (อัตราสูง)	0.07
A + EP	ภาษีศุลกากรเฉพาะ EU ที่อยู่ในหมวดหมู่นี้จะถูกยกเลิกเฉพาะ ad valorem	0.00
R75	ภาษีศุลกากรเฉพาะ EU จะถูกทยอยยกเลิกในระยะเวลา 11 ปี ตามตารางที่กำหนด	0.00
EL	สินค้าที่ไม่ได้ถูกระบุอยู่ในการเจรจา	0.62

ที่มา : ข้อมูลจาก Eurostat วิเคราะห์ร่วมกับข้อบทของความตกลงการค้าเสรีระหว่างสหภาพยุโรปกับเวียดนาม

สำหรับสิงคโปร์แม้ว่าจะเป็นประเทศที่ส่งออกไปสหภาพยุโรปมากกว่าประเทศไทย แต่มีโครงสร้างความสามารถในการส่งออกแตกต่างกับประเทศไทย กล่าวคือ ในภาพรวมของสินค้าส่งออกไม่ได้แข่งขันกัน

จากข้อมูลมูลค่าส่งออกสินค้าของ TRADE MAP ดังภาพที่ 11 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ความสามารถในการส่งออกของเวียดนามในตลาด EU เพิ่มสูงมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเปรียบเทียบกับไทย โดยเวียดนามมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.94 ต่อปี แต่ไทยกลับมีอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 1.45 ต่อปีเท่านั้น ซึ่งการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างสหภาพยุโรปกับเวียดนาม (EVFTA) ที่เพิ่งสำเร็จลุล่วงไป จะยิ่งทำให้ความสามารถในการแข่งขันของเวียดนามในตลาด EU เพิ่มสูงขึ้น และความสามารถในการแข่งขันของไทยในตลาด EU ยิ่งลดลง

ภาพที่ 11 มูลค่าส่งออกสินค้าไปยังสหภาพยุโรป เทียบระหว่างไทยกับเวียดนาม ตั้งแต่ปี 2557 - 2561

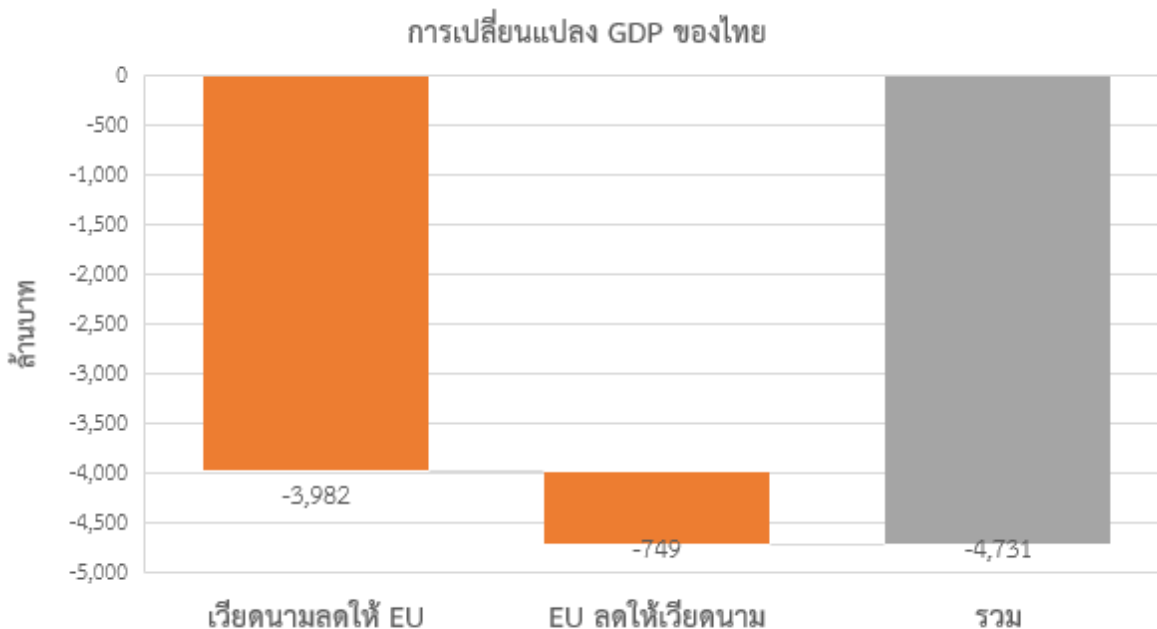

ที่มา: TRADE MAP

หากทำการจำลองสถานการณ์ด้วยแบบจำลอง GTAP เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของความตกลงเสรีการค้า เวียดนาม-EU ที่มีต่อไทย พบว่า การเปิดเสรีการค้าของเวียดนามส่งผลกระทบต่อความเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยทำให้ GDP ของประเทศไทยลดลง เนื่องจากเกิดการเบี่ยงเบนทางการค้า โดยจากการวิเคราะห์ การเปิดเสรีการค้าของเวียดนามต่อสหภาพยุโรป พบว่า ในภาพที่ 12 การที่เวียดนามลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้า เหลือ 0 ทุกรายการ¹⁰ ให้แก่ EU จะส่งต่อการเปลี่ยนแปลง GDP ไทยในมูลค่าที่ลดลง 3,982 ล้านบาท และจากการที่ EU ลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าเหลือ 0 ทุกรายการกับเวียดนาม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง GDP ไทยในมูลค่าที่ลดลง 749 ล้านบาท โดยรวมจากการที่ทั้งเวียดนามลดภาษีนำเข้าให้สหภาพยุโรปและสหภาพยุโรปลดภาษีนำเข้าให้กับเวียดนาม พบว่า ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทาง GDP ของไทยที่ลดลงทั้งสิ้น 4,731 ล้านบาท

¹⁰ แม้ในความเป็นจริง สินค้ากว่าร้อยละ 99 ถูกลดภาษีให้เป็น 0 แต่เพื่อลดความซับซ้อนในการประเมิน ผู้วิจัยจึงทำการประเมินในกรณีลดเหลือ 0 ทุกรายการสินค้า ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ไม่แตกต่างจากกรณีลดภาษีเป็น 0 ร้อยละ 99 ของสินค้า

ภาพที่ 12 ผลกระทบของความตกลงเสรีการค้าเวียดนาม-EU ต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย

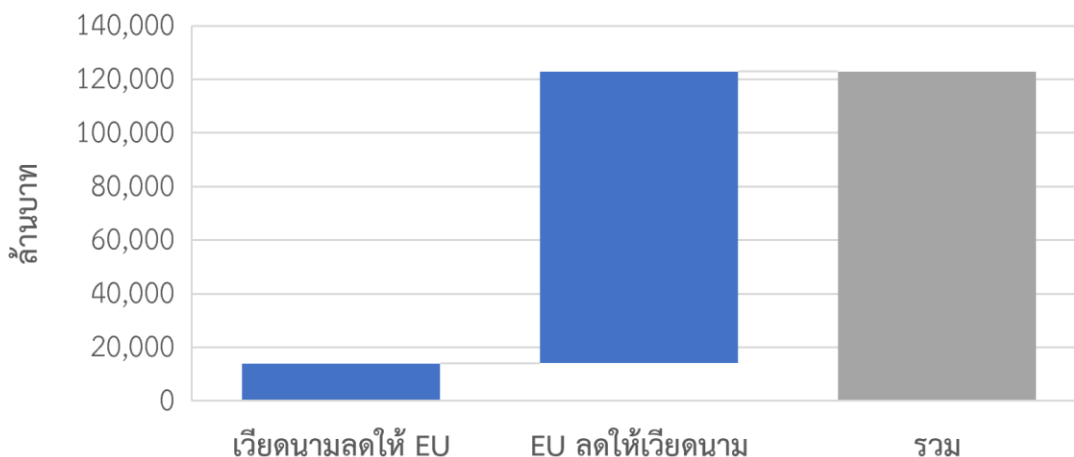
ที่มา : การจำลองสถานการณ์ด้วยแบบจำลอง GTAP

จากการศึกษาผลกระทบจากการที่เวียดนามเปิดเสรีการค้าให้กับสหภาพยุโรปต่อการเปลี่ยนแปลง ของเวียดนาม พบว่า ข้อมูลจากความร่วมมือภายใต้ข้อตกลงเปิดการค้าเสรีระหว่างสหภาพยุโรปและเวียดนาม (EVFTA) คาดว่าจะเป็นการเปิดโอกาสในการเข้าถึงตลาดสหภาพยุโรปซึ่งเป็นตลาดใหญ่ มีประชากรกว่า 508 ล้านคน มีมูลค่า GDP ประมาณ 18 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ ทั้งนี้ เวียดนามได้คาดการณ์ว่าการส่งออกของเวียดนามไปยังสหภาพยุโรปภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรีดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นราวร้อยละ 4-6 คิดเป็นมูลค่า 19 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เมื่อเทียบกับการไม่มีข้อตกลงเขตการค้าเสรี และคาดว่าจะมีมูลค่าสูงถึง 75 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2571¹¹ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสินค้าเกษตรและกลุ่มสินค้าประมงและสัตว์น้ำ ซึ่งงานศึกษานี้ได้ประเมินผลกระทบต่อ GDP ด้วยแบบจำลอง พบว่า ในภาพที่ 13 มีการเปลี่ยนแปลงทาง GDP ของเวียดนามที่มีมูลค่าที่เพิ่มขึ้น โดยมูลค่าที่มาจากกรณีที่เวียดนามลดภาษีนำเข้าให้กับสหภาพยุโรป มีมูลค่าที่เพิ่มขึ้นต่อเวียดนาม 14,022 ล้านบาท และจากการที่สหภาพยุโรปลดภาษีนำเข้าให้การเวียดนาม ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงทาง GDP ของเวียดนามที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น 109,051 ล้านบาท และผลกระทบโดยรวมจากการที่เวียดนามลดภาษีนำเข้าให้สหภาพยุโรปและสหภาพยุโรปลดภาษีนำเข้าให้กับเวียดนาม พบว่า เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง GDP ของเวียดนามที่เพิ่มขึ้นทั้งสิ้น 123,073 ล้านบาท

¹¹ ข้อมูลจากการกล่าวสุนทรพจน์ของนาย Tran Tuan Anh รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าเวียดนามในพิธีลงนามข้อตกลงการค้าเสรีสหภาพยุโรป-เวียดนาม (EVFTA)

ภาพที่ 13 ผลกระทบของความตกลงเสรีการค้าเวียดนาม-EU ต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนาม

การเปลี่ยนแปลง GDP ของเวียดนาม

ที่มา : การจำลองสถานการณ์ด้วยแบบจำลอง GTAP

ในด้านผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการลดภาษีนำเข้าสินค้าเหลือ 0 ทุกรายการให้แก่กันของเวียดนามและ EU ที่มีต่อสาขาการผลิตของประเทศไทย พบว่า

กลุ่มสินค้าเกษตร

ในส่วนของสินค้าเกษตรที่อาจได้รับผลกระทบจากข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างสหภาพยุโรปกับเวียดนาม (EVFTA) ได้แก่ สินค้ากลุ่มผลิตภัณฑ์อาหาร และสินค้ากลุ่มข้าว ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สินค้ากลุ่มผลิตภัณฑ์อาหาร

ผลิตภัณฑ์อาหาร โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำแปรรูป (กุ้ง ปลา และปลาหมึก) จะเป็นกลุ่มสินค้าที่เวียดนามได้เปรียบประเทศไทยอันเนื่องมาจากผลของความตกลงการค้าเสรีระหว่างสหภาพยุโรปและเวียดนาม (EVFTA) โดยสินค้ากลุ่มดังกล่าวมีแนวโน้มเติบโตสูงมากในตลาดสหภาพยุโรป โดยจะมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเทียบกับประเทศไทยเป็นอย่างมากในด้านราคา ประกอบกับการที่ประเทศไทยถูกตัดสิทธิ์ GSP ยิ่งเป็นปัจจัยเน้นย้ำในด้านความได้เปรียบของเวียดนามในด้านราคามากขึ้นด้วย ทั้งนี้ ผลทางด้านราคาดังกล่าวอาจส่งผลให้ผู้นำเข้าของสหภาพยุโรปหันไปนำเข้าสินค้ากลุ่มผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำจากเวียดนามแทนการนำเข้าจากประเทศไทยเพราะมีราคาที่ต่ำกว่า

จากผลกระทบดังกล่าว ผู้ประกอบการไทยควรมีแนวทางการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น โดยต้องศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมผู้บริโภคของชาวยุโรป พัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงนวัตกรรมเพื่อส่งออกสินค้าที่ตรงความต้องการของผู้บริโภคชาวยุโรป นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีในการค้าระหว่างประเทศด้วย เช่น การสร้างมาตรฐานสินค้าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ หรือ Sustainable Development

Goals–SDGs (ดวงทิพย์ โฉมปรารงค์ (สัมภาษณ์), 2562) โดยเน้นการทำประมงอย่างถูกกฎหมาย ใช้แรงงานประมงที่ถูกต้อง รวมทั้งรักษาทรัพยากรทางประมงด้วย

2. สินค้ากลุ่มข้าว

สินค้าในกลุ่มข้าวเป็นอีกหนึ่งสินค้าที่จะได้รับผลกระทบจากข้อตกลงการค้าเสรี EVFTA ระหว่างสหภาพยุโรปกับเวียดนาม โดยเวียดนามจะได้เปรียบประเทศไทยในด้านราคาเช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำแปรรูป อย่างไรก็ตาม สินค้ากลุ่มข้าวของประเทศไทยนั้นยังมีข้อได้เปรียบเวียดนามในด้านการเป็นสินค้าที่มีคุณภาพสูง ได้รับการยอมรับ รวมทั้งเป็นที่รู้จักในตลาดโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์โดยรวมจะ พบว่า สินค้ากลุ่มข้าวของประเทศไทยยังมีโอกาสสร้างความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเทียบกับเวียดนาม อันเนื่องมาจากคุณภาพสินค้าที่เป็นที่ยอมรับในตลาด ผู้นำเข้าของสหภาพยุโรปจะนำเข้าสินค้าข้าวจากประเทศไทย หากประเทศสามารถรักษามาตรฐานคุณภาพสินค้าข้าวให้อยู่ในระดับที่ดีมากที่สุดต่อไป

ในด้านของผู้ประกอบการไทยที่เป็นผู้ผลิตสินค้าข้าว ควรพัฒนาและปรับตัวเพื่อรักษาเอกลักษณ์ของสินค้าไว้ เช่น ควรมีการพัฒนาการผลิตสินค้าข้าวสำหรับตลาดเฉพาะกลุ่ม (niche market) เช่น ข้าวหอมมะลินทรีย์และข้าวสีต่างๆ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดยุโรป (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, 2562) นอกจากนี้ยังต้องนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น บล็อกเชน มาประยุกต์ใช้ในการสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในอาหารให้แก่ผู้บริโภค รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์เอกลักษณ์และความโดดเด่นของข้าวหอมมะลิที่แตกต่างจากสินค้าข้าวของคู่แข่ง จะช่วยเพิ่มโอกาสให้สินค้าข้าวของประเทศไทยสามารถส่งออกได้ในราคาที่สูงขึ้น

กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ในส่วนของสินค้าอุตสาหกรรมที่อาจได้รับผลกระทบจากข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างสหภาพยุโรปกับเวียดนาม (EVFTA) ได้แก่ สินค้ากลุ่มยานพาหนะและส่วนประกอบ สินค้ากลุ่มคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ สินค้ากลุ่มแผงวงจรไฟฟ้า และสินค้ากลุ่มสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สินค้ากลุ่มสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย

ข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างสหภาพยุโรปกับเวียดนามจะเอื้อประโยชน์ให้กับสินค้าสิ่งทอและเครื่องแต่งกายของเวียดนามในการเข้าสู่ตลาดยุโรปได้มากขึ้น โดยสินค้าในกลุ่มดังกล่าวนี้ เวียดนามมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเทียบกับประเทศไทยในด้านค่าจ้างแรงงาน ซึ่งมีราคาต่ำกว่าค่าจ้างแรงงานที่ประเทศไทย ประกอบกับการมีแรงงานเป็นจำนวนมากที่พร้อมเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องแต่งกายได้ นับเป็นกลุ่มสินค้าที่เป็นคู่แข่งที่สำคัญกับประเทศไทย

สำหรับผู้ประกอบการไทยในกลุ่มสินค้าสิ่งทอและเครื่องแต่งกาย ควรมีการปรับตัวเพื่อพร้อมรับสถานการณ์ข้างต้น โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องแต่งกายให้มีคุณภาพสูงและมีความหลากหลาย เช่น การใช้เส้นใยที่มีคุณสมบัติพิเศษ การสร้างแบรนด์เพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออก และการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายโดยใช้ช่องทางออนไลน์ (online) เพื่อเป็นการขยายฐานตลาดในกลุ่มลูกค้าสหภาพยุโรปให้กว้างขึ้นด้วย

2. สินค้ากลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

สินค้ากลุ่มเครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ รวมทั้งแผงวงจรไฟฟ้า เป็นกลุ่มสินค้าที่เวียดนามจะมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศไทยมากขึ้น รวมทั้งไทยอาจได้รับผลกระทบจากการย้ายฐานการผลิตไปยังเวียดนามในอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งเป็นผลจากข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างสหภาพยุโรปกับเวียดนาม

ในส่วนของผู้ประกอบการไทยกลุ่มสินค้าคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ รวมทั้งแผงวงจรไฟฟ้าจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะด้านแรงงานให้สูงขึ้น โดยควรนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ ที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในอุตสาหกรรมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า ตลอดจนเป็นการรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศไทยกับเวียดนามอีกทางหนึ่งด้วย

3. สินค้ากลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน

ในสินค้ากลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน เป็นกลุ่มสินค้าที่ประเทศไทยอาจเสียตลาดเวียดนามให้กับสหภาพยุโรป กล่าวคือ เวียดนามนับเป็นตลาดส่งออกสินค้าดังกล่าวที่สำคัญของประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าผลจากการเปิดเสรีการค้าระหว่างสหภาพยุโรปกับเวียดนาม จะทำให้สหภาพยุโรปมีโอกาสที่เท่าเทียมกับไทยในด้านการลดค่าใช้จ่ายด้านภาษีนำเข้า สำหรับการส่งออกสินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนไปยังเวียดนาม ซึ่งอาจทำให้ผู้นำเข้าเวียดนามหันไปนำเข้าสินค้าดังกล่าวจากสหภาพยุโรปแทนประเทศไทยมากขึ้น

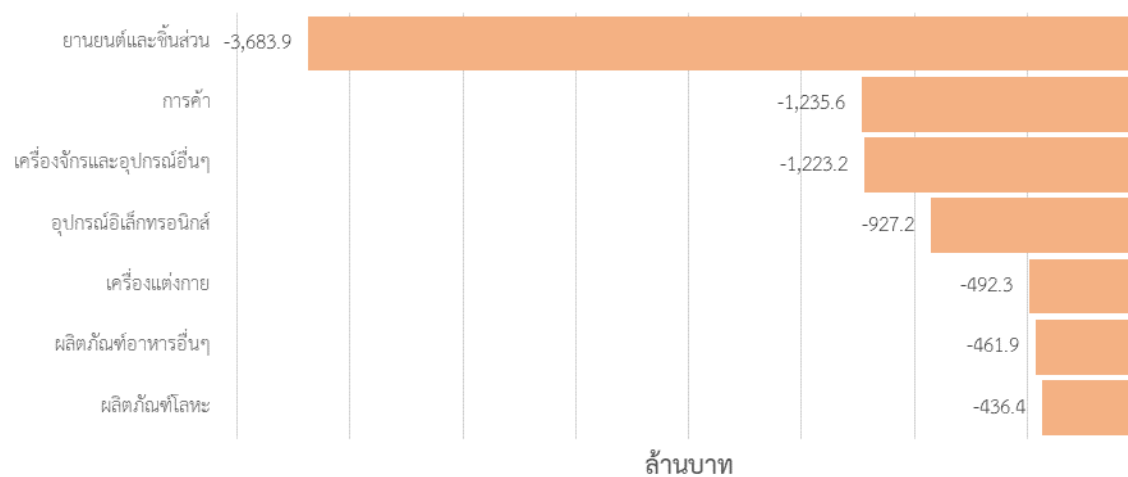
หากประเมินผลในเชิงปริมาณถึงขนาดมูลค่าผลกระทบ พบว่า ในภาพที่ 14 อุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบและเกิดการหดตัวมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน โดยคิดเป็นมูลค่าที่ลดลงประมาณ 3,684 ล้านบาท รองลงมา คือ การค้า¹² ที่จะหดตัวคิดเป็นมูลค่าประมาณ 1,236 ล้านบาท เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1,223 ล้านบาท อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นมูลค่าประมาณ 927 ล้านบาท เครื่องแต่งกาย คิดเป็นมูลค่าประมาณ 492 ล้านบาท ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ คิดเป็นมูลค่าประมาณ 462 ล้านบาท และผลิตภัณฑ์โลหะ คิดเป็นมูลค่าประมาณ 436 ล้านบาท

ดังนั้นด้วยผลกระทบเชิงลบต่อเศรษฐกิจที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างสหภาพยุโรปกับเวียดนาม จึงทำให้ประเทศไทยควรรื้อฟื้นการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรปขึ้น

¹² ครอบคลุมค่าปลีก ค่าส่ง โรงแรมและภัตตาคาร การซ่อมแซมยานยนต์และของใช้ส่วนตัวและของใช้ในครัวเรือน และการขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงรถยนต์

ภาพที่ 14 ผลกระทบของความตกลงเสรีการค้าเวียดนาม-EU ต่อสาขาการผลิตของไทย

ระดับผลผลิตของอุตสาหกรรมที่หดตัว

*สาขาการค้าครอบคลุมค่าปลีก ค่าส่ง โรงแรมและภัตตาคาร การซ่อมแซมยานยนต์และของใช้ส่วนตัวและของใช้ในครัวเรือน และการขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงรถยนต์

ที่มา : การจำลองสถานการณ์ด้วยแบบจำลอง GTAP